

Fryderyk Chopin v Čechách

**Ohlasy jeho pobytu
v české a polské literatuře**

Libor Martinek

Libor Martinek

**Fryderyk Chopin
v Čechách**

**Ohlasy jeho pobytu
v české a polské literatuře**

Fryderyk Chopin, 1849

ISBN 978-80-88463-47-4 (pdf)
ISBN 978-80-88463-48-1 (ePub)
ISBN 978-80-88463-49-8 (mobi)

*Studii věnuji paní archivářce
Růženě Knedlikové,
bez jejíž pomoci by nevznikla*

Obsah

Abstrakt	7
Abstract	7
Klíčová slova.....	8
Key words	8
Motto (Cyprian Kamil Norwid, <i>Chopinův klavír</i>).....	9
Úvodem	10
I.	
1. Návštěvy Fryderyka Chopina v českých zemích.....	12
2. Několik poznámek k interdisciplinárním vztahům literatury a hudby	15
2.1 K „poetickém překladu“ Chopinových děl do literárního jazyka	16
3. Česká chopiniana.....	17
3.1 Na pohraničí beletristické a dokumentární tvorby.....	17
3.2 Básnická chopiniana.....	18
3.2.1 Chopiniana Oldřicha Zemka.....	18
3.2.2 Chopiniana Kamila Bednáře.....	21
3.2.3 Chopiniana Josefa Pávka	23
3.2.4 Chopiniana Jiřího Karena	25
3.2.5 Chopiniana Karly Erbové	27
3.2.6 Chopiniana Františka Branislava.....	29
3.3 Prozaická chopiniana.....	31
3.4 Závěrem k oddílu na téma českých chopinian.....	36
II.	
4. „České“ chopinovské epizody v dílech polských spisovatelů a muzikologů.....	38
4.1 Maria Kuncewiczowa – <i>Mariánskolázeňský host</i>	38
4.2 Juliusz Kaden-Bandrowski – <i>Chopinův život</i>	39
4.3 Zofia Lissa – <i>Fryderyk Szopen. Stručný životopis</i>	39
4.3.1 Ideologie dějin hudby a jejich možný vliv na fikční světy literárních děl.....	40
4.4 Jerzy Broszkiewicz – <i>Podoba lásky</i>	41
4.5 Janina Siwkowska – <i>Tam, kde Chopin chodil v poločerném... Stylizace</i>	42
4.6 Tadeusz Łopalewski – <i>Fryderyk</i>	43
4.7 „České“ chopinovské epizody v polských čítankách	45
4.8 Chopiniana v tvorbě polských spisovatelů z českého Těšínska a Ostravska.....	45
4.9 Na závěr II. oddílu.....	46
III.	
5. Shrnutí obou oddílů o chopinianech v dílech českých a polských spisovatelů	48
Summary	49
LITERATURA.....	50
Prameny.....	50
Sekundární literatura	53
Elektronické zdroje.....	58
VYDAVATELSKÉ POSUDKY (<i>Vladimír Křivánek, Petar Zapletal, Kazimierz Maciąg, Ivo Harák, Vladimír Novotný</i>).....	60
Z RECENZÍ V TISKU (<i>Krzysztof Bilica, Małgorzata Gamrat, Jan Hanousek, Pavel Horký, Katarzyna Kałwak, Katarzyna Tałuć, Andrea Vatulíková</i>).....	66
Ediční poznámka (<i>Libor Martinek</i>)	87

Abstrakt

Studie se soustřeďuje na osobnost polského romantického skladatele Fryderyka Chopina u příležitosti sto šedesáti let od události roku 1863 ve Varšavě, kdy ruští vojáci vyhodili Chopinův nástroj z okna. Zaměřuje se především na obraz osobnosti skladatele a jeho pobytu v Čechách¹ v české a polské literatuře.²

Chopin sám jevil zájem o literaturu a soudobé umění vůbec, koncentrujeme proto naši pozornost zčásti ke vztahu literatury a hudby v jeho díle, ale zejména reflektujeme interdisciplinární problematiku hudba – literatura v dílech českých spisovatelů inspirovaných Chopinovým životem a dílem.

Nedílnou součástí této dílčí studie je zařazení domácích i zahraničních ohlasů na naši dřívější studii *Fryderyk Chopin v české literatuře* (Opava, 2013). Tím chceme pouze naznačit, že tématu se věnujeme dlouhodobě.

Abstract

The study focuses on the personality of the Polish romantic composer Fryderyk Chopin on the occasion of one hundred and sixty years since the event of 1863 in Warsaw, when Russian soldiers threw Chopin's instrument out of the window. It mainly focuses on the image of the composer's personality and his stay in Bohemia³ in Czech and Polish literature.⁴

Chopin himself showed an interest in literature and contemporary art in general, therefore we focus in part on the relationship between literature and music in his work, but in particular we reflect on the interdisciplinary issue of music - literature in the works of Czech writers inspired by Chopin's life and work.

An integral part of this partial study is the inclusion of domestic and foreign responses to our earlier study “Fryderyk Chopin in Czech literature” (Opava, 2013). We only want to indicate that we are dedicated to the topic in the long term.

¹ Zčásti z hlediska literárního kontextu i jinde – v rakouském císařství, Francii, Německu.

² Nikoli na obraz Chopinova života a díla v polské literatuře jako takové, neboť na to téma vznikly již četné studie, a dokonce jedna polská monografie.

³ Partly from the point of view of the literary context and elsewhere – in the Austrian monarchy, France, Germany.

⁴ The study does not focus on the image of Chopin's life and work in Polish literature as such, as there have already been numerous studies and even one Polish monograph on the subject.

Klíčová slova

Fryderyk Chopin, romantismus, hudba, umění, interdisciplinarita, vztah literatury a hudby, česká literatura, polská literatura, beletrie, memoáry

Key words

Fryderyk Chopin, romanticism, music, art, interdisciplinarity, relationship between literature and music, Czech literature, Polish literature, fiction, memoirs

Motto

Cyprian Kamil Norwid, *Chopinův klavír* (Praha: Odeon 1983)

9

*Hled'...! z uličky do uličky
kavkazští koně cválají,
jak před bouří vlaštovičky
před pluky vojsk se vzpínají
po stovkách – po stovkách –
– A dům se vzňal a spadl krov,
a znova vzplál – hle – před námi –
vidím teď čela smutných vdov
bitá kolbami – –
A opět zřím skrz čpavý dým,
jak oknem mezi sloupovím
něco jak rakev vyzdvihují spolu...
tvůj klavír – padal... padal... dolů!*

10

*Ten!... který Polsko zdvíhal k temeni
všemohoucího bytí,
prodchnuté hymnem nadšení –
Polsko kolářů změněných,
sám – na žulové dláždění – se zřítíl!
– Hle: jak um vzácný v člověku
je rozdupáván hněvem davů,
jak vše – co lidstvu od věků
rozjasňovalo hlavu!
Poté jak tělo Orfea
tisíc furií trhá ho a hubí
a každá vyje: „To ne já...!“
„Ne já...!“ – a skřípe zuby – –*

*Vzkřikněme svůj zpěv zoufalý:
„Těšte se, vnuci moji...!
Mrtvé kameny zalkaly:
Ideál s dlažbou se spojil!“*

(Překlad Jan Pilař)